

REPUBLIKA HRVATSKA

**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA**

**Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb**

KLASA: 034-04/25-01/10

URBROJ: 371-06-25-4

Zagreb, 29. travnja 2025.

Na temelju članka 14. točaka 1. i 4. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti („Narodne novine“, broj 120/12 i 68/18), Hrvatska energetska regulatorna agencija, OIB: 83764654530 je na 12. sjednici Upravnog vijeća Hrvatske energetske regulatorne agencije, održanoj 29. travnja 2025. donijela sljedeću

ODLUKU

1. Poziva se energetski subjekt Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Kupaska ulica 4, Zagreb, MBS: 080517105, OIB: 13148821633 da nastavi postupke po svim podnijetim zahtjevima za izdavanje odluke o prihvatljivosti elaborata optimalnog tehničkog rješenja priključenja za koje je, u skladu s člankom 13. Pravila o priključenju na prijenosnu mrežu (HOPS, 7/2023), zaprimio zahtjeve za dostavu podataka o stanju prijenosne mreže za izradu elaborata optimalnog tehničkog rješenja priključenja u periodu od 1. do 15. svibnja 2024., a koji su izrađeni po Studijskom zadatku HOPS-a iz lipnja 2024. i Smjernicama za izvođenje mrežnih analiza na modelima prijenosne elektroenergetske mreže iz lipnja 2024.
2. U nastavku postupka energetski subjekt Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Kupaska ulica 4, Zagreb, MBS: 080517105, OIB: 13148821633, treba cjelovito, zajednički analizirati svih 45 projekata u roku koji ne bi trebao biti duži od roka propisanog člankom 17. stavkom 1. Pravila o priključenju na prijenosnu mrežu te nakon toga donijeti odluku o prihvatljivosti elaborata optimalnog tehničkog rješenja priključenja iz točke 1. ove Odluke, u kojoj odluci će, između ostaloga, definirati uvjete operativnih ograničenja i rok operativnih ograničenja.
3. Energetski subjekt Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Kupaska ulica 4, Zagreb, MBS: 080517105, OIB: 13148821633 treba u postupcima po zahtjevima za dostavom podataka o stanju prijenosne mreže za izradu elaborata optimalnog tehničkog rješenja priključenja koji će biti zaprimljeni u svibnju 2025. godine primjenjivati odredbe važećih propisa, osobito Pravila o priključenju na prijenosnu mrežu.
4. Poziva se energetski subjekt Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Kupaska ulica 4, Zagreb, MBS: 080517105, OIB: 13148821633 da bez odgađanja poduzme radnje sa svrhom izmjena i dopuna odredbi Pravila o priključenju na prijenosnu mrežu (HOPS, 7/2023).
5. Ova Odluka dostavit će se Hrvatskom operatoru prijenosnog sustava d.d., Kupaska ulica 4, Zagreb, MBS: 080517105, OIB: 13148821633.

6. Ova Odluka objavit će se na internetskoj stranici Hrvatske energetske regulatorne agencije.
7. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Hrvatska energetska regulatorna agencija (dalje: HERA) je 27. i 28. studenoga 2024. zaprimila prigovore trgovačkih društava DUBICA ENERGIJA d.o.o., SIRIUS DELTA d.o.o., SIRIUS ETA d.o.o., SIRIUS THETA d.o.o., Selection Consulting d.o.o., ČAZMA ENERGIJA d.o.o. i Chielo Klara d.o.o. izjavljene na postupanje Hrvatskog operatora prijenosnog sustava d.d. (dalje: HOPS), a u vezi s izdavanjem odluke o prihvatljivosti elaborata optimalnog tehničkog rješenja priključenja (dalje: EOTRP). U predmetnim postupcima HERA je svojim dopisima od 8. siječnja 2025. zatražila od HOPS-a dostavu svih preostalih zahtjeva za donošenje odluke o prihvatljivosti EOTRP-a, odnosno dostavu svih preostalih EOTRP-ova za koje su zaprimljeni zahtjevi za dostavu podataka o stanju prijenosne mreže za izradu EOTRP-a u periodu od 1. do 15. svibnja 2024. (dakle, onih zahtjeva i EOTRP-ova koji nisu prethodno dostavljeni na zahtjev HERA-e od 17. prosinca 2024.). Istim dopisom HERA je pozvala HOPS da privremeno zaustavi postupke priključenja za 45 projekata za koje su u periodu od 1. do 15. svibnja 2024. podneseni zahtjevi za izdavanje podataka o stanju prijenosne mreže za izradu EOTRP-a, odnosno da ne poduzima daljnje radnje do okončanja postupaka po prigovorima navedenih trgovačkih društava izjavljenima na postupanje HOPS-a.

U privitku dopisa, Klasa: 700/23-15/627, od 10. siječnja 2025. HOPS je dostavio HERA-i EOTRP-ove izrađene po Studijskom zadatku HOPS-a iz lipnja 2024. (dalje: Studijski zadatak) i Smjernicama za izvođenje mrežnih analiza na modelima prijenosne elektroenergetske mreže iz lipnja 2024. (dalje: Smjernice). Analizom svih 45 EOTRP-ova koji su napravljeni po Studijskom zadatku i Smjernicama utvrđeno je da se način određivanja stvaranja tehničkih uvjeta u mreži (dalje: STUM) i posljedično jedinični troškovi STUM-a (€/MW) pridijeljeni pojedinoj elektrani te iznosi operativnih ograničenja znatno razlikuju u ovisnosti o izrađivaču EOTRP-a. Razlika u pristupima posebno je vidljiva kroz činjenicu da iznosi operativnih ograničenja znatno variraju i na prostoru iste županije. Nakon toga, HOPS je donio Upute za korekciju elaborata optimalnog tehničkog rješenja priključenja na prijenosnu mrežu (EOTRP) Verzija 1, studeni 2024. (dalje: Upute) kojima je pokušao smanjiti razliku u pristupu određivanja operativnih ograničenja, kao i određivanja naknade za priključenje.

Uputama je HOPS zatražio da se u svakom EOTRP-u navede indikativni prijedlog STUM-a potrebnog za integraciju svih 45 elektrana, a koji je utvrđen na temelju revizije svih 45 EOTRP-ova. Međutim, uvidom u dorađene EOTRP-ove (njih 31), a koje je HOPS dostavio HERA-i u privitku dopisa Klasa: 700/23-15/627, od 24. siječnja 2025., utvrđeno je da ni nakon dorade EOTRP-ova prema Uputama, ovlašteni izrađivači EOTRP-a nisu jednoznačno postupili u pogledu određivanja i pridjeljivanja troška STUM-a elektranama.

Stoga nije izvjesno da bi se uočena nepravilnost mogla otkloniti novim dokumentom koji bi HOPS dao izrađivačima EOTRP-a kao podlogu za doradu EOTRP-ova.

Međutim, svakako se može izvesti zaključak da bi bila upitna opravdanost traženja HOPS-a da ostali podnositelji zahtjeva za donošenje odluke o prihvatljivosti EOTRP-a dostave EOTRP izrađen po Uputama, a s obzirom na to da je iz 31 dostavljenog EOTRP-a razvidno da ni unatoč Uputama nije postignuta ujednačenost u pristupu.

Uvidom u Studijski zadatak i Smjernice, proizlazi kako slijedi:

- Smjernice, kojima je nadopunjen Studijski zadatak, ne definiraju način određivanja i pridjeljivanja STUM-a, kao niti način određivanja udjela u financiranju STUM-a.
- Način određivanja STUM-a i jedinični troškovi STUM-a znatno se razlikuju u ovisnosti o izrađivaču EOTRP-a.

- Pravila o priključenju na prijenosnu mrežu (HOPS, 7/2023; dalje: Pravila) u članku 3. stavku 1. definiraju Desetogodišnji plan kao zadnji odobreni desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže, a u članku 11. stavku 1. se navodi kako se EOTRP-om utvrđuje, vrednuje i analizira način priključenja u odnosu na Desetogodišnji plan. Iz navedenog proizlazi kako Smjernice nisu u skladu s odredbama Pravila budući da se referiraju na neodobreni 10G plan razvoja prijenosne mreže 2024. – 2033.
- Pravila u članku 12. stavku 1. podstavku 2. točki f. propisuju kako EOTRP mora analizom mreže utvrditi neobvezujuću procjenu potrebnih operativnih ograničenja snage u pogonu građevine do izgradnje STUM-a pa stoga Smjernice ne trebaju proračune ograničiti samo na zadnju godinu neodobrenog 10G plana (2033. prema Smjernicama), već treba razmatrati i rok do ostvarenja STUM-a.
- U Smjernicama i u topologiji mreže koje je HOPS dostavio Izrađivačima EOTRP-a se također pojavljuju TS 400/x kV koje se ne nalaze u odobrenom 10G planu. Navedeno dovodi do nejednakog pristupa prema investitorima jer je nekim izrađivačima EOTRP-a Smjernicama naloženo da razmatraju priključenje elektrane na 400 kV ili 220 kV, a tijekom izrade EOTRP-a im je dopušteno da razmatraju priključenje i na 110 kV. Uslijed nekoordiniranog razmatranja (jedan izrađivač EOTRP-a predviđa priključenje jedne elektrane na 400 kV, a drugi na 110 kV), rezultat izračuna procjene pogonskih ograničenja nije jednoznačan prema svima.
- Postavke transformatora s poprečnom regulacijom (dalje: PST) znatno utječu na tokove snaga. Različiti izrađivači EOTRP-a pretpostavit će različite postavke PST-a što dovodi do nejednakog pristupa određivanja zagušenja u mreži za koja se predlaže STUM te izračuni operativnih ograničenja.
- S obzirom na to da operativna ograničenja izravno utječu na buduće isporuke električne energije nakon izgradnje postrojenja iznimno je važno konzistentno, transparentno i nediskriminirajuće prema svim korisnicima mreže provesti ove analize.

Uvidom u Upute, proizlazi kako slijedi:

- U Uputama su mijenjane planske topologije mreže u odnosu na Smjernice, što ima utjecaj na rezultate mrežnih analiza.
- U pogledu određivanja mjesta priključenja u Uputama su znatno mijenjane tablice u Prilogu 1. Smjernica te se odustaje od propisivanja priključenja novih elektrana na nove TS 400/x kV koje se javljaju u Smjernicama.
- U Uputama se mijenjaju podaci u Prilogu 3. Smjernica o razmjeni po granicama i prekograničnim vodovima u referentom modelu.
- Na temelju Uputa izrađivači EOTRP-ova opet na različite načine određuju udjel u financiranju STUM-a.
- Na temelju Uputa izrađivači EOTRP-ova na različite načine određuju operativna ograničenja.
- U Uputama se navodi da se do donošenja odluke o iznosu jedinične naknade, ne primjenjuju odredbe Pravila (članak 21. stavci 3. i 4. te Prilog 3. Pravila) koji se pozivaju na Metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje na elektroenergetsku mrežu („Narodne novine“, broj 84/22).
- U Uputama se navodi kako je ukupni iznos naknade za priključenje razmatranog korisnika mreže u trenutku izrade predmetnog EOTRP-a samo orijentacijski, tj. procijenjeni iznos, koji je u slučaju izdavanja odluke o prihvatljivosti EOTRP-a podložan izmjenama ovisno o okolnostima koje se mogu promijeniti prije sklapanja ili tijekom realizacije ugovora o

priključenju, kao i ovisno o stvarnim troškovima izgradnje koji će se utvrditi tek po dovršetku izgradnje.

S obzirom na to da je HERA okončala postupke po prigovorima trgovačkih društava DUBICA ENERGIJA d.o.o., SIRIUS DELTA d.o.o., SIRIUS ETA d.o.o., SIRIUS THETA d.o.o., Selection Consulting d.o.o., ČAZMA ENERGIJA d.o.o. i Chielo Klara d.o.o., HOPS treba nastaviti postupke po svim podnijetim zahtjevima za izdavanje odluke o prihvatljivosti EOTRP-a koji su izrađeni na temelju Smjernica, a za koje je, u skladu s člankom 13. Pravila, zaprimio zahtjeve za dostavu podataka o stanju prijenosne mreže za izradu EOTRP-a u periodu od 1. do 15. svibnja 2024. Slijedom navedenoga, odlučeno je kao u točki 1. izreke ove Odluke.

Slijedom svega navedenoga, s obzirom na to da ni unatoč Uputama nije postignuta ujednačenost EOTRP-ova, a imajući pritom u vidu da se kod izrade EOTRP-a u modelu mreže kod proračuna trebaju u obzir uzeti svi korisnici mreže za koje su podnijeti zahtjevi za dostavu podataka o stanju prijenosne mreže za izradu EOTRP-a u razdoblju od 1. do 15. svibnja iste godine, HERA je mišljenja da dostava preostalih EOTRP-ova zatraženih Uputom ne bi polučila ciljane rezultate, zbog čega smatra da iste nije potrebno dostavljati HOPS-u.

U nastavku postupaka iz točke 1. izreke ove Odluke, HOPS treba u modelu mreže kod proračuna operativnih ograničenja i određivanja potrebnih pojačanja mreže u obzir uzeti svih 45 projekata za koje su podnijeti zahtjevi za dostavu podataka o stanju prijenosne mreže za izradu EOTRP-a u razdoblju od 1. do 15. svibnja iste godine te odrediti:

- operativna ograničenja za svih 45 projekata koja se trebaju prikazati za sve godine do koje STUM ne ukloni prepoznata preopterećenja u mreži te
- rokove STUM-a čim bliže stvarnim rokovima realizacije STUM-a,

sve nastavno na Pravila kojima je propisano da EOTRP sadrži, između ostaloga, potrebu STUM-a za priključenje građevine podnositelja zahtjeva i procjenu troška izgradnje priključka i STUM-a, neobvezujuću procjenu potrebnih operativnih ograničenja snage u pogonu građevine do izgradnje STUM-a te neobvezujuću procjenu vremenskog trajanja operativnih ograničenja u jednoj kalendarskoj godini. Također, Pravilima je propisano da odlukom o prihvatljivosti EOTRP-a HOPS određuje, između ostaloga, operativna ograničenja priključne snage predviđena EOTRP-om, kao i vremenski rok operativnih ograničenja.

Ovdje se osobito napominje da rok u kojem HOPS treba analizirati svih 45 projekata ne bi trebao biti duži od roka propisanog člankom 17. stavkom 1. Pravila, odnosno roka koji je ostavljen podnositeljima zahtjeva da izrade EOTRP i podnesu HOPS-u zahtjev za izdavanje odluke o prihvatljivosti EOTRP-a.

Nakon toga, HOPS treba izdati odluku o prihvatljivosti EOTRP-a svim podnositeljima zahtjeva za izdavanje odluke o prihvatljivosti EOTRP-a koji su izrađeni na temelju Smjernica, a za koje je zaprimio zahtjeve za dostavu podataka o stanju prijenosne mreže za izradu EOTRP-a u periodu od 1. do 15. svibnja 2024., u kojoj odluci će, između ostaloga definirati uvjete operativnih ograničenja i rok operativnih ograničenja.

U postupku analize, kao i u kasnijim radnjama koje će poduzimati po zahtjevu za izdavanje odluke o prihvatljivosti EOTRP-a, HOPS treba postupiti u skladu s odredbama članka 21. stavaka 3. i 4. te Priloga 3. Pravila s obzirom na to da se radi o važećem propisu koji se treba primjenjivati. Argumentacija HOPS-a koja ne bi išla za primjenom važećih propisa ne bi se mogla smatrati opravdanom.

Slijedom navedenoga, odlučeno je kao u točki 2. izreke ove Odluke.

Dodatno, HOPS je u svom dopisu Klasa: 700/22-15/737, od 20. ožujka 2025. naveo da ima više od 50 izdanih važećih preliminarne mišljenja za proizvodna postrojenja ukupne priključne snage više od 5.800 MW, za koje projekte se mogu, ako su u međuvremenu ishodili energetska odobrenja, u razdoblju od 1. do 15. svibnja 2025., HOPS-u podnijeti zahtjevi za dostavom podataka o stanju prijenosne mreže za izradu EOTRP-a. Isto tako, HOPS je naveo da dok HERA ne donese odluku o podnesenim prigovorima, odnosno potvrdu da je HOPS-ov pristup pri izradi EOTRP-a u 2024. godini ispravan ili uputu o drukčijem pristupu u izradi EOTRP-a od onog koji je HOPS provodio, nije moguće izraditi model mreže niti definirati naknadu za priključenje za projekte koji se pojave u 2025. godini. Zaključno, HOPS je zatražio uputu za postupanje u novim postupcima priključenja u 2025. godini.

S obzirom na to da je HOPS već 2024. godine počeo provoditi postupke po zahtjevima za dostavu podataka o stanju prijenosne mreže za izradu EOTRP-a i zahtjevima za izdavanje odluke o prihvatljivosti EOTRP-a, HERA ne vidi prepreke da HOPS po zahtjevima za dostavom podataka o stanju prijenosne mreže za izradu EOTRP-a, a koji će biti zaprimljeni u periodu od 1. do 15. svibnja 2025., postupa primjenjujući odredbe važećih propisa, osobito Pravila.

Preporučljivo bi bilo da HOPS pritom ne zanemari okolnost da će se za 45 projekata za koje su zaprimljeni zahtjevi za dostavu podataka o stanju prijenosne mreže za izradu EOTRP-a u razdoblju od 1. do 15. svibnja 2024., možda sklopiti ugovori o priključenju na prijenosnu mrežu. Isto tako, HOPS prilikom postupanja treba imati u vidu uočene nedostatke u svom ranijem postupanju kako su pobrojani prethodno u tekstu ove Upute te treba izbjegavati njihovo ponavljanje u svom budućem postupanju.

Slijedom navedenoga, odlučeno je kao u točki 3. izreke ove Odluke.

Nastavno na sve navedeno svakako ne bi bilo pogrešno zaključiti da Pravila treba izmijeniti i dopuniti, osobito u dijelu koji se odnosi na sadržaj EOTRP-a te dinamiku plaćanja naknade za priključenje na mrežu. Pritom treba razmotriti opravdanost vezivanja obveze plaćanja pojedinih rata ukupne cijene STUM-a uz izgradnju građevine podnositelja zahtjeva, odnosno vezati ju uz izgradnju energetskih objekata relevantnih za STUM.

Naime, postupci pokrenuti tijekom 2024. godine pokazali su da nije postignuta ujednačenost izrađivača EOTRP-a u pogledu izračuna procjene operativnih ograničenja, kao i izračuna udjela troška u određenom STUM-u za priključenje svih 45 projekata. Ovo upućuje na to da bi se Pravila u tom smislu trebala izmijeniti, osobito u članku 12. stavku 1. podstavku 2. Pravila, na način da HOPS izrađuje analizu prijenosne mreže s obzirom na to da kao operator prijenosnog sustava jedini ima cjelovitu sliku i raspolaže svim potrebnim podacima. U slučaju da se ukaže potreba prije takve izmjene Pravila, HOPS može u skladu sa svojim odgovornostima, dužnostima i ovlaštenjima koja proizlaze iz važećih propisa, svim izrađivačima EOTRP-a, na nepristran i jednak način, učiniti dostupnim potrebne podatke / dokumentaciju, odnosno po potrebi dati podlogu (smjernice/upute) na temelju koje će izrađivači EOTRP-a moći ujednačeno izraditi EOTRP, a koji bi prema HOPS-u bio pogodan za donošenje Odluke o prihvatljivosti EOTRP-a.

Stoga je odlučeno kao u točki 4. izreke ove Odluke.

Člankom 14. točkama 1. i 4. Zakona o regulaciji energetskih djelatnosti („Narodne novine“, broj 120/12 i 68/18) propisano je da u obavljanju poslova HERA ima ovlasti:

- točka 1. donositi obvezujuće odluke energetskim subjektima, iz svoje nadležnosti, u skladu s odredbama toga Zakona, zakona kojim se uređuje energetski sektor i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije;
- točka 4. utvrđivati činjenice i davati odgovarajuće upute pri rješavanju sporova u povodu prigovora na rad operatora sustava, podnesenih sukladno članku 20. stavku 1. toga Zakona, kao i prigovore na prijedloge metodologija sukladno članku 20. stavku 3. toga Zakona.

Člankom 27. stavkom 9. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti propisano je da se pojedinačne odluke koje Upravno vijeće HERA-e donosi u obavljanju javnih ovlasti objavljuju na internetskoj stranici HERA-e.

Slijedom navedenoga, odlučeno je kao u točkama 5. – 7. izreke ove Odluke.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA

doc. dr. sc. Nikola Vištica, v. r.

Uputa o pravnom lijeku:

Ova Odluka je izvršna.

Protiv ove Odluke nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda u Zagrebu, u roku od 30 dana od dostave ove Odluke.

.